

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) ผู้วิจัยใช้การออกแบบการวิจัยแบบมีกลุ่มควบคุม ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (pretest - posttest control group design) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินงาน การวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชายล้วนที่ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นจำนวน 96 คน มีอายุระหว่าง 14 ถึง 16 ปี อายุเฉลี่ย 15 ปี 5 เดือน แบ่งเป็น

กลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 48 คน

กลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 48 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนั้นคือ

1. แบบสำรวจการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Inventory) ของ ดร.มิลลาด เจ เบียงเวอนู (Bienvenu 1974 : 97 - 111) ซึ่งผู้วิจัยแปลและเรียบเรียงขึ้นเป็นแบบสำรวจที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา (Bienvenu 1974 : 97)

ลักษณะของเครื่องมือ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับการสื่อสารในชีวิตประจำวันของบุคคลในสังคมจำนวน 40 ข้อ โดยรวบรวมเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่แสดงถึงลักษณะการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบ 5 ด้านคือ

1. การมีอัตมโนทัศน์ที่เหมาะสม
2. การมีความสามารถในการเป็นผู้ฟังที่ดี

3. การมีทักษะในการแสดงความคิดเห็นอย่างชัดเจน
4. การมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม
5. การมีความตั้งใจในการเปิดเผยตนเองต่อบุคคลอื่นอย่างตรงไปตรงมาและ

เป็นอิสระ

ขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือ

1. แพลและคัดแปลงแบบสำรวจการสื่อสารระหว่างบุคคล ของ มิลลาด เจ. เบียงเวอญู (Bienvenu 1974 : 97 - 111) แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยา 5 ท่านคือ รองศาสตราจารย์สุภาพรณ โคตรจรัส รองศาสตราจารย์วัชร ทรัพย์มี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.โสริช โพธิแก้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว อาจารย์ คร.จีน แบริ่ ตรวจสอบความตรงทางภาษา นำความคิดเห็นที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข ภาษาในแบบวัดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น แล้วนำแบบสำรวจการสื่อสารระหว่างบุคคลนี้ไปให้นักเรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 คนทำ เพื่อตรวจสอบว่า นักเรียนเข้าใจความหมายของคำสั่งและข้อกระทงในแบบสำรวจหรือไม่ โดยผู้วิจัยอ่าน ข้อคำถามของแบบสำรวจให้นักเรียนฟังทีละคน แล้วให้นักเรียนตอบโดยใช้ภาษาของตนเอง ว่า นักเรียนเข้าใจความหมายของแบบสำรวจในแต่ละข้อว่าอย่างไรบ้าง ซึ่งพบว่านักเรียน เข้าใจภาษาและความหมายของแบบสำรวจการสื่อสารระหว่างบุคคลฉบับนี้ได้
2. นำแบบสำรวจนี้ไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนชายล้วน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอัสสัมชัญ บางรัก ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามรายข้อด้วยวิธีทดสอบค่าที ($t = 1.96$ ขึ้นไปที่ระดับ ความมีนัยสำคัญ .05) โดยแบ่งคะแนนออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำอย่างละ 27% ได้ค่าอำนาจ จำแนก 1.96 ขึ้นไปจำนวน 36 ข้อ จึงได้นำข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 1.96 จำนวน 4 ข้อ มาแปลร่วมกับผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาการปรึกษาและการแนะแนว โดยแตกออกเป็น 3 ส่วนภาษา แต่มีความหมายคงเดิม แล้วนำข้อกระทงที่แตกส่วนภาษาใหม่ 12 ข้อ รวมกับ ข้อกระทงเดิม 36 ข้อ เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 48 ข้อ ไปทดสอบใหม่กับนักเรียนโรงเรียน เทพศิรินทร์ (ที่ไม่ใช่เด็กนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง) จำนวน 100 คน แล้วคัดเลือกข้อความที่มี ค่าอำนาจจำแนกเกิน 1.96 มาใช้ จึงได้แบบสำรวจการสื่อสารระหว่างบุคคลเต็มฉบับเป็น จำนวนทั้งสิ้น 40 ข้อ ค่อยจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจนี้ไปวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง

(reliability) ด้วยวิธีวิเคราะห์ความคงที่ภายใน (Internal consistency) โดยใช้สูตร ครอนบาค อัลฟา (Cronbach Alpha) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .83 ผู้วิจัยจึงมั่นใจที่จะนำแบบสำรวจฉบับนี้มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

3. วิธีการตอบแบบสำรวจการสื่อสารระหว่างบุคคล การตอบแบบสำรวจนี้ให้ผู้อ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วเลือกตอบว่า ใช่ ไม่ใช่ บางครั้ง โดยแต่ละข้อจำกัดเป็นพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ซึ่งเป็นการสื่อสารหรือการร่วมกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

ในการตอบให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการในข้อหนึ่ง ๆ จะมีช่องให้เลือกตอบ 3 ช่อง แต่ละช่องมีระดับมากน้อยของการกระทำที่เกิดขึ้น

ตัวอย่างแบบสำรวจการสื่อสารระหว่างบุคคล

	ใช่ (เสมอ ๆ)	ไม่ใช่ (นานๆ ครั้ง)	บางครั้ง
1. ในการพูดคุย เธอสามารถหาคำพูดได้ตรงกับความรู้สึกและเรื่องราวที่ต้องการพูดหรือไม่			
2. เมื่อมีผู้ถามแต่เธอยังไม่เข้าใจคำถาม เธอให้เขาอธิบายหรือไม่ว่าเธอหมายถึงอะไร			
3. เวลาที่เธอพยายามอธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่ง คนอื่นมักพูดสอดแทรกขึ้นหรือไม่			
4. เธอสรุปว่าคนอื่นเข้าใจสิ่งที่เธอพูด โดยที่เธอไม่ได้อธิบายความหมายที่แท้จริงอย่างกระจ่างชัดใช่หรือไม่			

4. เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสำรวจการสื่อสารระหว่างบุคคลประกอบด้วยตัวเลือกใน 3 ลักษณะ คือ ใช่ ไม่ใช่ และบางครั้ง ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ข้อความที่เป็นข้อความทางบวก เมื่อตอบว่าใช่ การให้คะแนนจะเป็น 3 แต่ถ้าตอบว่า ไม่ใช่ การให้คะแนนจะเป็น 0 ในข้อต่อไปนี้ 1, 2, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 19, 20, 23, 26, 29, 31, 32, 35, 36, 38, และ 40 การให้คะแนนในแต่ละข้อจึงเปลี่ยนไปตามการตอบของนักเรียน

ข้อความที่เป็นข้อความทางลบ เมื่อตอบว่า ใช่ การให้คะแนนจะเป็น 0 แต่ถ้าตอบว่า ไม่ใช่ การให้คะแนนจะเป็น 3 ในข้อต่อไปนี้คือ 3, 4, 6, 8, 10, 13, 16, 17, 18, 21, 22, 24, 25, 27, 28, 30, 33, 34, 37 และ 39

ส่วนข้อที่ตอบว่า บางครั้ง การให้คะแนนจะเป็น 2 ในข้อความที่เป็นข้อความทางบวก เมื่อตอบว่าบางครั้งการให้คะแนนจะเป็น 2 ในข้อต่อไปนี้ คือ 1, 2, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 19, 20, 23, 26, 29, 31, 32, 35, 36, 38 และ 40

ส่วนข้อความที่เป็นข้อความทางลบ เมื่อตอบว่า บางครั้ง การให้คะแนนจะเป็น 1 ในข้อต่อไปนี้ คือ 3, 4, 6, 8, 10, 13, 16, 17, 18, 21, 22, 24, 25, 27, 29, 30, 33, 34, 37 และ 39

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. โปรแกรมกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

สำหรับแนวทางในการจัดกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มเพื่อพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคล ผู้วิจัยยึดหลักว่ากิจกรรมที่นำมาใช้ในการดำเนินการมุ่งให้นักเรียนมีทัศนคติที่เหมาะสม มีทักษะในการเป็นผู้ฟังที่ดี มีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นอย่างชัดเจน มีความสามารถในการควบคุมการแสดงออกของอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม และมีความตั้งใจในการที่จะเปิดเผยตนเองต่อบุคคลอื่น

ผู้วิจัยพัฒนากิจกรรมการแนะแนวกลุ่มโดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 ศึกษาทฤษฎีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารระหว่างบุคคล
- 2.2 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม
- 2.3 กำหนดหัวข้อการแนะแนวกลุ่มแต่ละครั้ง
- 2.4 จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหัวข้อการแนะแนว โดยแต่ละกิจกรรมจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา วิธีดำเนินการ การจัดเตรียมอุปกรณ์
- 2.5 นำกิจกรรมทั้งหมดไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาการปรึกษาและการแนะแนวจำนวน 3 ท่าน พิจารณาถึงความสอดคล้องของจุดมุ่งหมาย เนื้อหา วิธีการในกิจกรรมแต่ละครั้ง
- 2.6 นำกิจกรรมดังกล่าวไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญ บางรัก ซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนชายล้วน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง 14 กิจกรรม เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของกระบวนการจัดกิจกรรม อุปกรณ์ เวลา และสถานที่
- 2.7 ปรับปรุงกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอีกครั้งหนึ่ง
- 2.8 นำกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนในการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยดังนี้

1. ขั้นเตรียมการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยพัฒนากิจกรรมการแนะแนวกลุ่มเพื่อพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคล จากตำราและเอกสารต่าง ๆ โดยปรึกษาเพื่อขอข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านจิตวิทยา การศึกษาและการแนะแนว คือ รองศาสตราจารย์วัชรีย์ ทรัพย์มี อาจารย์ ดร.จิ้น แปร์ และ รองศาสตราจารย์สุภาพรรณ โคตรจรัส

1.2 มีหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนอัสสัมชัญ บางรัก เพื่อขอความร่วมมือ

1.3 กำหนด วัน เวลา และตารางการจัดกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มแต่ละครั้ง ดังนี้

ตารางแสดงการจัดกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มเพื่อพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคล

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	หัวข้อกิจกรรม	องค์ประกอบของการสื่อสารระหว่างบุคคล
1.	เพื่อสำรวจตนเองและเรียนรู้จักตนเอง	การรับรู้ตนเอง	1. การมีอัตมโนทัศน์ที่เหมาะสม
2.	เพื่อเรียนรู้จักตนเองและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่กัน	การมองตนเอง	
3.	เพื่อเรียนรู้ที่จะให้ข้อมูลย้อนกลับทางบวกแก่กัน	การให้ข้อมูลย้อนกลับทางบวก	
4.	เพื่อสำรวจถึงทักษะการฟังของนักเรียนแต่ละคน	การสำรวจการฟัง	2. การมีทักษะในการฟัง
5.	เพื่อฝึกทักษะการฟังให้ได้ความชัดเจนและถูกต้องและฝึกตั้งใจฟังอย่างแท้จริง	การฝึกทักษะการฟัง	
6.	เพื่อให้ให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสาร	ความสำคัญของการสื่อสาร	

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	หัวข้อกิจกรรม	องค์ประกอบของการสื่อสารระหว่างบุคคล
7.	เพื่อให้ นักเรียนตระหนักและทำความเข้าใจในเรื่องภูมิหลังที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลว่ามีผลต่อการสื่อสารระหว่างบุคคล	ภูมิหลังที่แตกต่างกันของนักเรียน	3. การแสดงความคิดเห็นอย่างชัดเจน
8.	เพื่อฝึกทักษะการพูดสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจในเนื้อหาและความรู้สึกของผู้พูด	การฝึกทักษะการพูด	
9.	เพื่อฝึกทักษะการแสดงความคิดเห็นอย่างชัดเจนหน้าชั้นเรียน	การฝึกทักษะการพูด	
10.	เพื่อให้ นักเรียนรู้จักการแสดงอารมณ์ต่าง ๆ โดยไม่ใช่คำพูด และฝึกการสังเกตอารมณ์ของบุคคลอื่น	การรู้จักอารมณ์	4. การควบคุมการแสดงออกของอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม
11.	เพื่อให้ นักเรียน เรียนรู้อารมณ์ความรู้สึกของตนและเรียนรู้ที่จะปรับการแสดงออกทางอารมณ์ของตน	การสำรวจอารมณ์	
12.	เพื่อให้ นักเรียน เรียนรู้ที่จะแสดงอารมณ์ออกมาได้อย่างเหมาะสม	การแสดงอารมณ์อย่างเหมาะสม	
13-14	เพื่อให้ นักเรียน เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน	ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน	5. การเปิดเผยตนเอง
15.	เพื่อให้ นักเรียน ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนเรื่องราวส่วนตัวของตนให้เพื่อนได้รับรู้	การเปิดเผยตนเอง	

1.4 ผู้วิจัยทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) นักเรียนจำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 48 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน

1.5 เวลาที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยใช้เวลาเรียนของนักเรียนในตารางเรียนตามปกติ คือ ในช่วงโมงกิจกรรมแนะแนว สัปดาห์ละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนี้

กลุ่มทดลอง - ทุกวันพฤหัสบดี เวลา 8.25 - 9.15 น. รวม 15 สัปดาห์

กลุ่มควบคุม - ทุกวันศุกร์ เวลา 8.25 - 9.15 น. รวม 15 สัปดาห์

1.6 ผู้วิจัยเตรียมเอกสาร และอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มแต่ละครั้ง

2. ขั้นตอนการวิจัย

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบสำรวจการสื่อสารระหว่างบุคคลในวันและเวลาเดียวกัน คือในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2531 เพื่อเป็นการทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-test) แล้วทดสอบค่าความแตกต่างระหว่างมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทั้งสองกลุ่ม

2.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สลับกันเข้าดำเนินการจัดกิจกรรมการแนะแนวกลุ่ม ตั้งแต่ครั้งที่ 1 - ครั้งที่ 15 ในระหว่างวันที่ 17 พฤศจิกายน 2531 ถึงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2532

กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสลับกันเข้าดำเนินการตามกิจกรรมที่ฝ่ายแนะแนวจัดขึ้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคล ตั้งแต่ วันที่ 18 พฤศจิกายน 2531 ถึงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2532 รวม 15 สัปดาห์เช่นเดียวกัน โดยมีสมาชิกขาดการเข้ากลุ่ม 3 คนเป็นจำนวน 1 ครั้ง

ผู้วิจัยออกแบบการวิจัย โดยให้ผู้ช่วยวิจัยสลับกับผู้วิจัยในการดำเนินการกิจกรรมการแนะแนวในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อป้องกันไม่ให้ตัวผู้ดำเนินการกิจกรรมเป็นตัวแปรที่จะมีผลต่อการทดลอง

ผู้ช่วยวิจัยมีวุฒิปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มีประสบการณ์ในการเป็นครูแนะแนวที่โรงเรียนเทพศิรินทร์มาเป็นเวลา 8 ปี

- 2.3 การจัดกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มของกลุ่มทดลองในแต่ละครั้งมีรูปแบบดังนี้
- 2.3.1 ครูชี้แจงวัตถุประสงค์และหัวข้อกิจกรรมในแต่ละครั้ง เมื่อเริ่มกลุ่มใช้เวลาประมาณ 5 - 10 นาที
- 2.3.2 ครูอธิบายกิจกรรม ใช้เวลาประมาณ 5 นาที
- 2.3.3 นักเรียนทำกิจกรรม ใช้เวลาประมาณ 20-35 นาที
- 2.3.4 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึกซึ่งกันและกันใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที โดยครูจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้การแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างกว้างขวางตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม
- 2.3.5 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปผลและข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม โดยให้นักเรียนเขียนข้อสรุปของตนเองลงบนกระดาษก่อน แล้วจึงมีการอภิปรายร่วมกันทั้งห้องใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที
- 2.4 วัน เวลา และจำนวนนักเรียน ในการจัดกิจกรรมการแนะแนวกลุ่มของกลุ่มทดลอง มีดังนี้

ครั้งที่	วัน/เวลา	จำนวนนักเรียน	ชื่อกิจกรรม
1	17 พฤศจิกายน 2531	48	ตราประจำตัว
2	24 พฤศจิกายน 2531	48	คนมีหัวใจ
3	1 ธันวาคม 2531	47	จดหมายแห่งความสุข
4	8 ธันวาคม 2531	48	ความสำคัญของการฟัง
5	15 ธันวาคม 2531	48	ฝึกทักษะการฟัง
6	22 ธันวาคม 2531	48	การสื่อสารทางเดียวและสองทาง
7	29 ธันวาคม 2531	47	ขยายแอกและหญิงสาว
8	5 มกราคม 2532	48	การฝึกทักษะในการพูด
9	12 มกราคม 2532	48	การแบ่งปันความคิดเห็น
10	19 มกราคม 2532	48	ทายอารมณ์
11	26 มกราคม 2532	48	สำรวจอารมณ์
12	2 กุมภาพันธ์ 2532	48	ปรับอารมณ์
13-14	9 และ 16 กุมภาพันธ์ 2532	48	วงกลมแห่งความไว้วางใจ
15	23 กุมภาพันธ์ 2532	48	ชีวิตของฉัน

2.5 กลุ่มควบคุมดำเนินกิจกรรมตามที่ฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนจัดขึ้น โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสลับกันเข้าดำเนินกิจกรรมเป็นจำนวน 15 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เช่นกันดังนี้

ครั้งที่	วัน/เวลา	จำนวนนักเรียน	หัวข้อเรื่อง
1	18 พฤศจิกายน 2531	48	หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
2	25 พฤศจิกายน 2531	48	เกณฑ์การจบหลักสูตร
3	2 ธันวาคม 2531	48	การเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
4	9 ธันวาคม 2531	47	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5	16 ธันวาคม 2531	48	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
6	23 ธันวาคม 2531	48	วีดีโอ. เรื่อง "โรงเรียนเตรียมทหาร"
7	30 ธันวาคม 2531	46	การจำและการลืม
8	6 มกราคม 2532	48	ส่งความสุขปีใหม่
9	13 มกราคม 2532	48	การคบเพื่อนต่างเพศ
10	20 มกราคม 2532	48	เรียนเก่ง เรียนอย่างไร
11	27 มกราคม 2532	48	อาชีพที่น่าสนใจ
12	3 กุมภาพันธ์ 2532	48	วีดีโอ. เรื่อง "ครอบครัวนอก"
13	10 กุมภาพันธ์ 2532	48	ทำแบบฝึกหัดเรื่อง "การปฏิบัติตามคำสั่ง"
14	17 กุมภาพันธ์ 2532	48	การดูหนังสือเตรียมสอบ
15	24 กุมภาพันธ์ 2532	48	การจัดตารางเวลา

การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สลับกันเข้าดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียน ตามลำดับขั้น พอสรุปได้ดังนี้

1. การนำเข้าสู่บทเรียน
2. บอกวัตถุประสงค์ของบทเรียน
3. ดำเนินกิจกรรมในรูปการบรรยาย การฉาย วีดีโอ.
4. สรุปบทเรียนหรือกิจกรรมร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน
5. เปิดโอกาสให้มีการซักถามและตอบปัญหา

ผู้วิจัยจัดเตรียมเนื้อหาและอุปกรณ์การเรียนการสอนเข้าไปในชั้นเรียน แล้วเริ่มบรรยาย นำเข้าสู่บทเรียนตามหัวข้อกิจกรรมในช่วงเวลานั้น ๆ ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของบทเรียน และบรรยายให้นักเรียนฟังตามหัวข้อกิจกรรมที่กำหนดขึ้นในระหว่างที่ผู้วิจัยบรรยาย นักเรียนมีสิทธิจะซักถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจในบทเรียนนั้น ๆ ได้ แล้วผู้วิจัยจึงสรุปบทเรียนให้นักเรียนฟังอีกครั้งหนึ่งก่อนจบบทเรียนในช่วงกิจกรรมแนะแนว

2.6 เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหลังการทดลอง (Post-test) นักเรียนทั้งสองกลุ่มในวันและเวลาเดียวกันคือ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2532 (ขอเวลาหลังเลิกเรียน) โดยใช้แบบสำรวจการสื่อสารระหว่างบุคคลชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-test)

2.7 นำข้อมูลจากการทดสอบมาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบสำรวจการสื่อสารระหว่างบุคคลก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t -test
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบสำรวจการสื่อสารระหว่างบุคคลก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มทดลอง โดยใช้สูตร t -test
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบสำรวจการสื่อสารระหว่างบุคคลหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t -test